

පලතුරු සහ එළවළු ගොවීන් අතර හොඳ කෘෂිකාර්මික භාවිතයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ අධ්‍යයනය ශ්‍රී ලංකාව, කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ අධ්‍යයනයක්

ඒ. ඩී. අබේගුණසේකර^{1*} එස්.එච්.පී. මල්කාන්ති¹ ඒ.එස්.එම්. රොෂාන²

¹කෘෂි ව්‍යාපාර කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකර්ම විද්‍යා පීඨය, ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය

²කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය, ශ්‍රී ලංකාව

විද්‍යුත් තැපෑල: anupamaabeygoonasekara@gmail.com

පරිවර්තනය: ඒ. ඩී. අබේගුණසේකර

භාදිත්වීම (Introduction)

සෞඛ්‍ය සහ වෙළඳාම යන දෙඅංශයෙන්ම එහි අදාළත්වය හේතුවෙන් ආහාර සුරක්ෂිතතාව මෑත වසරවලදී වඩාත් වැදගත් වී ඇත. පරිසරය සුරැකීම සහ සේවක යහපැවැත්ම සහතික කිරීම සඳහා ආරක්ෂිත ආහාර සඳහා පාරිභෝගික උනන්දුව මෑත වසරවලදී වැඩි වී තිබේ. ආහාර දාමයේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා ඕනෑම ස්ථානයක උපදව ඇතිවිය හැක. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සුරක්ෂිත ආහාර සැපයුමක් සහතික කිරීම සඳහා ගොවිපළ නිෂ්පාදනයේදී සහ පසු නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලීන්හිදී හොඳ කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (GAP) භාවිතා කිරීම අවශ්‍ය වේ. 2015 වසරේ සිට ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් SL-GAP සහතික කිරීමේ ක්‍රමය ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහ ගුණාත්මකභාවය පවත්වා ගැනීමේ සැලසුමක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, GAP වැඩසටහනට ගොවීන් අනුගත වීමේ මන්දගාමී ප්‍රගතියක් දක්නට ලැබේ. එසේම, වැඩසටහන සඳහා ගොවීන් නැවත සහතික කිරීමේ දුර්වල ප්‍රවණතාවක්. මේ අනුව, කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ SL-GAP වැඩසටහන සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලපාන සාධක මොනවාද, හඳුනාගත් යහපත් කෘෂිකාර්මික භාවිතයන් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ මට්ටම, පවතින ව්‍යාප්ති වැඩසටහන් පිළිබඳ තෘප්තිය සහ SL-GAP සහතික ලත් පලතුරු සහ එළවළු මුහුණ දෙන බාධාවන් අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ විය.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය (Research Methodology)

පලතුරු සහ එළවළු වගා කරන්නන් මෙම දිස්ත්‍රික්කයේ, GAP භාවිතා කරන ලද සහ භාවිතා නොකළ පලතුරු සහ එළවළු ගොවීන් 100ක් සම්මුඛ සාකච්ඡා කරන ලදී. 2022 මාර්තු සිට අප්‍රේල් දක්වා පූර්ව පරීක්ෂා කරන ලද ප්‍රශ්නාවලියක් සහ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා භාවිතයෙන් දත්ත රැස් කරන ලදී. විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාලේඛන, Mann-Whitney U පරීක්ෂණය සහ Binary Logistic Regression භාවිතයෙන් දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී.

ප්‍රතිඵල සහ සාකච්ඡාව (Results and Discussion)

මෙම අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්වලින් පෙනී යන්නේ ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් සමඟ සම්බන්ධතා, වසර ගණනාවක ගොවිතැන්, රජයේ අරමුදල්, හොඳ කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් පිළිබඳ පුහුණුව සහ අන්තර්ජාල ප්‍රවේශය අනුවර්තනය වීමට සැලකිය යුතු සාධක වන බවයි. GAP භාවිතා කරන ගොවීන් අඩවි කළමනාකරණය, වාරිමාර්ග ක්‍රියාකාරකම්, පොහොර යෙදීම, ගබඩා කිරීම සහ පළිබෝධ සහ රෝග පාලනය පිළිබඳව සම්පූර්ණයෙන් දැනුවත් විය. නමුත් අස්වැන්න නෙළීම සහ පසු අස්වනු කළමනාකරණය, කම්කරුවන්ගේ සෞඛ්‍යය සහ සුබසාධනය සහ සොයා ගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව ඔවුන් තරමක් දුරට දැනුවත්ව සිටියහ. තවද, ඔවුන් වාරිතා තබා ගැනීම ගැන දැන සිටියේ නැත. මේ අතර, භාවිතා නොකළ ගොවීන් විවිධ ප්‍රතිශතවල ඉහත සඳහන් GAP භාවිතයන් ගැන දැන සිටියේ නැත. එසේ තිබියදීත්, දේශීය වෙළඳපොළේ වාරික මිලක් නොමැතිකම, නිසි අලෙවිකරණ මාර්ග නොමැතිකම, නිෂ්පාදනයේ අධික පිරිවැය සහ හදාගත් ගොවීන් අතර පොහොර නොමැතිකම, හොඳ කෘෂිකාර්මික භාවිතයන් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා SL-GAP සහතිකය ලත් පළතුරු සහ එළවළු ගොවීන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන බාධක විය. තවද, ගොවිපල වාරිකා, ක්ෂේත්‍ර දින සහ පත්‍රිකා සහ සඟරා වල තෘප්තිමත් මට්ටම් GAP භාවිතා කරන්නන් සහ GAP නොවන අනුවර්තකයන් අතර සැලකිය යුතු වෙනසක් ඇත.

නිගමන සහ නිර්දේශ (Conclusion and Recommendations)

ක්ෂේත්‍ර දින, පත්‍රිකා සහ සඟරා ආකාරයේ දිගු කිරීමේ වැඩසටහන් GAP-දත්තයන් සඳහා භාවිතා කරන ලද ගොවීන් භාවිතා නොකළ නොගන්නා අයට වඩා තෘප්තිමත් විය. සොයාගැනීම්වලට අනුව, වැඩි දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්, වාරික මිල ගණන් ලබා දීම සහ අලෙවිකරණ මාර්ග ඇතුළුව GAP පුහුණුව පැවැත්වීම කෙරෙහි රජය අවධානය යොමු කළ යුතු බව නිර්දේශ කළ හැකිය. විශේෂයෙන්ම ආරම්භයේදී GAP ගොවීන්ට ද්‍රව්‍යමය ආධාර සැපයීමට රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය අංශයේ බලධාරීන් වැඩි වශයෙන් සම්බන්ධ වී දිරිමත් කළ යුතුය. එවිට වැඩි GAP ගොවීන් අපනයන ගුණාත්මක නිෂ්පාදන සැපයීමේ නිරත විය හැක. දේශීය වෙළඳපොළේ වැඩිවන ඉල්ලුම හේතුවෙන් GAP නිෂ්පාදන සඳහා ඉහළ මිලක් ලබා දෙන GAP සහතිකයේ දෘශ්‍යයතාව වැඩි කිරීම සඳහා පාරිභෝගිකයින් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ ප්‍රචාරණ කටයුතු ද සිදු කළ යුතුය.

පරිශීලන කෘති (References)

- Abayarathna, Y. S. U., & Sandika, A. L. (2019). Knowledge and adoption towards good agricultural practices: a special reference to leafy vegetable cultivation in Kalutara district. *Tropical Agricultural Research and Extension*, 22(3-4).
- Ganpat, W., Badrie, N., Walter, S., Roberts, L., Nandlal, J., & Smith, N. (2014). Compliance with Good Agricultural Practices (GAPs) by state-registered and non-registered vegetable farmers in Trinidad, West Indies. *Food Security*, 6(1), 61-69.